

„SZATHMÁRY KAROLINA KOLLÉGIUM”
Nagybecskerek, Dr. Szlavko Zsupán 3

NEVELŐI MUNKAPROGRAM

NAGYBECSKEREK
SZEPTEMBER 2022

A tanulói és hallgatói normákról szóló törvény 26. szakaszának (1) bekezdése alapján („Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye”18/2010 szám, 55/2013, 27/2018 – és más törvény és 10/2019), Az oktatási és képzési rendszer alapjairól szóló törvény 14. szakaszának (1) bekezdés 6. pontja („Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye” 72/09 számú, 52/11 és 55/13), Szabálykönyv az Országos Nemzeti Oktatási Tanács nevelési programjának alapjairól („Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye – Oktatási Közlöny” 3/2015 számú amely 2015.05.15. – én lépett hatályba), valamint a Szerb Köztársaság középiskolásainak diákotthonaiban folyó nevelő-oktató munka programjának szabálykönyve („Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye – Oktatási Közlöny”, 20/97 számú), a Nagybecskereki „SZATHMÁRY KAROLINA KOLLÉGIUM” Igazgató Bizottsága 2022.09.28. napján megtartott ülésén meghozta:

„SZATHMÁRY KAROLINA KOLLÉGIUM” NEVELŐI MUNKAPROGRAMJÁT NAGYBECSKEREKEN

Bevezető

A Nagybecskereki „SZATHMÁRY KAROLINA KOLLÉGIUM” Alapvető tevékenysége (a további szövegben: Kollégium) a szállás, az étkezés és a nevelési munka biztosítása a középiskolás diákok és a főiskolai hallgatók számára, akik jogosultak a szállásra, és akik különböző oktatási profilok megszerzésére járnak iskolába a nagybecskereki középiskolákban, főiskolákban. Tevékenységét a tanuló- és hallgatói normákról szóló törvény, a Szerb Köztársaság Oktatási, Tudományos és Technológiai Fejlesztési Minisztériumának jogi aktusai, valamint a tevékenységre vonatkozó egyéb törvények és törvényalkotási aktusok, valamint a kollégium Alapszabályzata szerint végzi.

A Nagybecskereki „Szathmáry Karolina Kollégium” nevelői – oktatói intézmény, ahol a következőket biztosítják: szállás, étkezés, tanulási lehetőségek, iskolai kötelezettségek befejezése, és nevelői munka, szórakoztató és sportélet az állandó lakóhelyükön kívül iskolába járó tanulók számára. A Kollégiumban folyó nevelő-oktató munka, tudatosan megtervezett és programozott és szisztematikusan szervezett. A figyelem középpontjában a tanuló áll, mint szabad személyiség, akinek a szervezett nevelési munkával segítünk, hogy a lehető legjobban megismerje önmagát és másokat, megismerje és fejlessze a személyes kompetenciákat, szociális ismereteket szerezzen, és a lehető legsikeresebben befejezze az iskolát és más célokat is elérjen.

A Kollégium a pedagógiai funkción túl szociális-védő, valamint egészségügyi-higiénés funkciót is ellát. A Nagybecskereki „Szathmáry Karolina Kollégium” minden bizonnyal egyedülálló és sajátos intézmény, több okból is. Ugyanis a nevelők mellett rendbeli nővérek is vannak, (Boldogasszony iskolanővérek), akik ezt a feladatot a Római Katolikus Egyház szellemében és tanításával összhangban végzik, és ezzel egyetértenek a vallási szabályokkal és

vallási tanítással áthatott nevelési munkával. A nagybecskereki nővérek oktatási tevékenységének története már 1880-ban kezdődött, amikor a szegény iskolai nővérek „de Notre Dame” rendje Becskereken megnyitotta a „Kloster” nevű női oktatási intézményt bentlakásos iskolával, amely sikeresen működött a fiatal lányok nevelésének területén 1944 októberéig, amikor is kénytelen volt abbahagyni a munkát. A rendet 1833-ban alapították Bajorországban, alapítója Gerhardinger Mária Terézia volt. Noha nővérrendről volt szó, tevékenységük előterében a fiatal lányok nevelését helyezték, szerepüket becsülettel, eredményesen teljesítették, megbecsülté váltak az egész régióban. A rend tagjai 1858-ban Csajági Sándor temesvári püspök meghívására érkeztek Bánságba, és onnan bővítették tevékenységüket a térségben (Versecen, Nákovon, Kikindán és Nagybecskereken). Nagybecskereki oktatási intézményüket 1880-ban alapították Szatmári Karolina nagyadományának és Bonác Sándor temesvári püspök önzetlen áldozatvállalásának köszönhetően. Tiszteletre méltó oktatási tevékenységet a nővérek 64 éven át folytonosan végeztek, amíg nem kényszerítették őket, hogy hagyják abba a munkát. Az épületet elvették és államosították, így az oktatási tevékenység hosszú ideig elhalványult. Csak több évtizeddel később, 1996-ban kezdődött meg a fiatal lányok nevelési munkájának megújítására irányuló kezdeményezés, amely szerényen kezdődött, csupán néhány diákkal a Dusán Cár utcában, a tiszteletbeli nővérek székhelyén. A munkához 2010-ben kedvezett az a körülmény, hogy a nővéreknek sikerült visszaszerezniük korábban elkobzott, meglehetősen leromlott állapotú épületük jelentős részét. Az épület a Magyar Kormány és a „Bethlen Gábor” Alapítvány támogatásával teljes körűen felújított, az épület tulajdonosaként a Nagybecskereki Egyházmegyét jegyezték be. A felújított épületet 2020. június 11-én adták át használatba, és 2020. szeptember 1-jén kezdték el használni. Ebben található a „Szathmári Karolina Kollégium”.

A jelenleg 61 tanuló befogadására alkalmas kollégiumot a „SPES” Alapítvány vezeti, ahol az oktatási és nevelési munkát a nevelők végzik, valamint a „Boldogasszony iskolanővérek” rend tiszteletbeli nővérei. Az épület Nagybecskereken, Dr.Szlavko Zsupán utca 3. szám alatt található. Mivel egy speciális kollégiumról van szó, kívánatos, hogy a diákok tudják a magyar nyelvet, és az oktatási-nevelési munka vallási jellege miatt kötelezően részt kell venniük a vallástudományi órákon, valamint a Biblia órákon, valamint részt kell venniük bizonyos vallási programokban. Ezen sajátosságok mellett a kollégium teljes mértékben összhangban működik az ezen a területen szabályozott pozitív előírásokkal, és mindenekelőtt a nevelési munka programjával.

A Kollégiumban folyó nevelési munka feladatait az általános nevelési és oktatási célok, valamint a nevelési munka konkrét célkitűzései határozzák meg. Lényege nemcsak pedagógiai, hanem a tanulók igényeiből indul ki, szükségleteikkel, elvárásaikkal összhangban. A program középpontjában a tanuló, érzelmi és szociális szükségletei, személyiségének tisztelete áll, akit pedagógiai munkával szabad, felelősségteljes és toleránsra kell bátorítani, nevelni. Képes kritikus gondolkodásra, fejlett kulturális szokásokkal és erőszakmentes konfliktusmegoldó attitűddel.

A Kollégium különböző iskolák diákjainak nyújt szolgáltatásokat, ahol különböző kötelezettségekkel, különböző érdeklődési körökkel és különböző tantárgyakkal rendelkeznek. A napi munkarendjük is más.

Domináns szempontok (iskola, osztály) alapján alakulnak ki az osztálycsoportok. A kollégium egy olyan intézmény, amely nem a család helyettesítésére törekszik, hanem olyan élet- és

munkalétkör megteremtésére törekszik, amelyben a tanulók tiszteletben, védettségben érzik magukat. A fő pedagógiai erőfeszítés a csoport életének megszervezésére, a nevelők és a tanulók, valamint a tanulók közötti interakció kialakítására irányul.

A tanulói és hallgatói normákról szóló törvény 41. szakasza alapján („Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye” szám 18/2010, 55/2013, 27/2018 – és más törvény és 10/2019), a nevelési programot nevelési csoportokban, a nemzeti kisebbségek esetében anyanyelvükön valósítják meg, és a program **kötelezően meghatározza:** a célokat, a feladatokat, az eredményeket, a munka típusát, időtartamát és formáit, valamint a nevelési munka szempontjából releváns egyéb kérdéseket.

A program, ahogyan azt a Nemzeti Oktatási Tanács Alapszabályai is előírják, („Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye – Oktatási Közlöny” szám 3/2015, amely 2015.05.15.-én lépett hatályba), **A nevelési munka kötelező célkitűzései:**

- optimális feltételek biztosítása a tanulók elérhetőbb, hatékonyabb és jobb oktatásához, neveléséhez,
- a tanulók képzése a családtól való elszakadás körülményeinek sikeres működésére és a különféle probléma helyzetek leküzdésére,
- a tanuló személyiségének életkori és személyes szükségleteinek, egyéni sajátosságainak, érdeklődésének megfelelő fejlődésének támogatása,
- A diákok szociális integrációját elősegítő kompetenciák fejlesztése.

A nevelési program négy területre oszlik, amelyek a kollégiumi nevelési munka sarok követ képezik, és ezek:

- alkalmazkodás a kollégiumi élethez,
- tanulás és iskolai teljesítmény,
- élet tapasztalat,
- élet a közösségben.

TERÜLET	CÉL	A TANULÓK VÁRHATÓ EREDMÉNYE
<p>ALKALMAZKODÁS A KOLLÉGIUMI ÉLETHEZ</p>	<p>- A tanulók alkalmazkodási folyamatának támogatása a kollégiumi élethez és a környezethez, amelyben a Kollégium és az iskola található</p>	<p>- Ismeri a Kollégium szervezetét, működési módját és tiszteletben tartja a magatartási szabályokat, - Ismeri a Kollégiumi élettel kapcsolatos jogait és kötelezettségeit, - Elfogadja az otthontól való elszakadást és a Kollégiumi életet, - tudja, hogyan kell vigyázni magára és a dolgaira, - eligazodni abban a környezetben, ahol a Kollégium és az iskola van, - tudja, hol és hogyan kaphatja meg a szükséges információkat és segítséget</p>

<p>TANULÁS ÉS ISKOLAI TELJESÍTMÉNY,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Segítse a tanulókat az önálló és eredményes tanulásban, az oktatási eredmények elérésében, az iskolai feladatokhoz és saját szakmai fejlődésükhöz való felelősségteljes hozzáállás kialakításában. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ismeri és alkalmazza a hatékony tanulási stratégiákat, - A tanulási szokásokat az otthoni körülményekhez igazítja, - Értékeli saját iskolai eredményességét és a nehézségek okait, - Valódi célokat tűz ki és megfelelő tevékenységeket végez ezek elérése érdekében, - Képes rövid és hosszú távú tevékenységi terveket készíteni, - Érdeklődést mutat a tanulás és az iskolai sikerek iránt, - Iskolai kötelezettségeinek rendszeresen eleget tesz, - Ha tanulási nehézségei vannak, időben segítséget kér, - Megmutatja, hogy kész segíteni másoknak a tanulásban azon a területen, amelyet jól ismer, - Részt vesz egy szervezett kiegészítő tevékenységekben azon a területen, amely érdekli vagy tehetséges, - Felelősségteljes döntéseket hoz, amelyeknek következményei vannak szakmai fejlődésére.
--	--	---

<p>ÉLET TAPASZTALAT</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók aktív és felelős hozzáállása a saját és mások életéhez a különböző élettapasztalatok megszerzése révén 	<ul style="list-style-type: none"> - Reálisan látja magát, saját szükségleteit, érdeklődését, lehetőségét, - Felelősségteljesen viselkedik saját egészsége iránt, ismeri az egészséges életmód és a negatív életmód döntéseit, - Gondoskodik a személyes higiénéről és az általa használt helyiségek higiénijáról, - Felismeri saját és mások érzéseit, érzelmeit társadalmilag elfogadható módon fejezi ki, - Kritikus hozzáállást fejez ki a médiában és a közvetlen környezetben kifejezett információkkal és értékekkel szemben, - Felelősséget vállal saját és mások biztonságáért a Kollégiumban és környezetében, - Képes ellenállni a társaik nyomásának, - Konstruktívan reagál stresszes helyzetekben, - Segítséget kér a megfelelő személytől, ha olyan nehézségei vannak, amelyeket önmagában nem tud megoldani, - A szabadidőt konstruktívan tudja kihasználni.
--------------------------------	--	--

<p>ÉLET A KÖZÖSSÉGBEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulók társadalmi integrációjának elősegítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Viselkedésével és cselekedeteivel megmutatja, hogy tiszteletben tartja a különbözőségeket és tiszteletben tartja mások jogait, - Felismeri az előítéleteket, a diszkriminációt, az intoleranciát és cselekszik ellenük, - Képes konstruktív módon kommunikálni, - Társadalmilag kívánatos magatartásformákat mutat be társaival és felnőttekkel való kapcsolataiban, - Képes konstruktívan megoldani a társaival és a felnőttekkel való konfliktusokat, „támadni” a problémát, nem pedig a személyt, - Felelősséget vállal saját viselkedéséért, - Képes együttműködni, csapattag lenni, - Vitathatóan ismerteti saját véleményét, - Részt vesz a Kollégium által szervezett tevékenységekben, - Olyan változtatásokat kezdeményez vagy elfogad, amelyek célja a kollégiumi életminőség javítása, - Készen áll segíteni másokon, akiknek nehézségeik vannak.
----------------------------------	--	--

Ennek megfelelően a Nagybecskereki „Szathmáry Karolina Kollégium” jelen Oktatási Munkaprogramja a már említett, e fontos területet szabályozó pozitív szabályzat előírásai szerint jött létre.

A TANULÓK SZEMÉLYES HATÁSKÖRÉNEK TANULÁSA ÉS FEJLESZTÉSE

I. NEVELŐMUNKA CÉLJAI A TANULÁS TERÜLETÉN

A tanulókkal a tanulás területén folyó nevelő-oktató munka fő célja **az optimális iskolai siker elérése.**

Ebből az alapvető célból több konkrét cél is fakad:

1. **A munka szokásainak fejlesztése** - az iskolai tanulás és az intellektuális munka racionális technikáinak elfogadása.
2. **A tanulók általános hatáskörének fejlesztése** - az iskolai tanulás és a szakmai fejlődés realista törekvéseinek meghatározása, a tanulás természetének megértése és a saját tanulás és személyes fejlődés iránti aktív hozzáállás kialakítása.
3. **Kooperatív magatartásminták kialakítása** - az egyéni és csoportos tanulás összekapcsolása, egyes kérdések és problémák közös mérlegelése a tudás- és értékorientáció területén, képzés a tanulók produktív részvételének különféle formáira a Kollégium életében és a kollégiumi tevékenységekben.

A tanulókkal folytatott gyakorlati munka során meg kell különböztetni a kitűzött célok megvalósításának több szintjét:

- A tanulók iskolai teljesítményének megőrzése és fejlesztése,
- Az érdeklődő tanulók bevonása a személyes hatáskörük fejlesztésére és fejlesztését célzó tevékenységekbe,
- Lehetővé teszi a tanulók számára, hogy gyermek-, serdülő- és felnőttkorban megismerjék a tanulás természetét és bizonyos tanulási típusok szerepét a személyiség fejlődésében és változásában,
- A tanulók tanulóhoz való aktív attitűdjének kialakítása, különféle tevékenységek részeként, amelyek segítségével irányíthatják és alakíthatják saját pszichofizikai és pszicho szociális fejlődésüket.

A nevelő-oktató munka eredményességének egyik alapvető és konkrét mércéje az egyes tanulók optimális iskolai teljesítménye.

A nevelési-oktatási célok megvalósításához a pedagógusok szakmai továbbképzése, a nevelő-oktató munka legkedvezőbb feltételeinek biztosítása is szükséges, (pl. kisebb csoportokban való munkavégzés, a legmodernebb berendezésekhez való hozzáférés, alkalmanként különböző szakértők felvételének lehetősége és hasonlók.

II. A TANULÁS ÉS A TANULÓK SZEMÉLYES KOMPETENCIÁJÁNAK FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETÉN VONATKOZÓ NEVELŐI MUNKA PROGRAM FELADATAI, TARTALMAI

A főbb programfeladatok a kollégiumi tanulókkal való munka során:

1. A tanulók iskolai teljesítményének megőrzése és javítása,
2. A tanulók bevonása a személyes hatáskörük fejlesztésére az intellektuális munka és a szociális viselkedés területén,
3. A tanulás természetének megismerése, az érés, a tanulás és a személyes elköteleződés szerepe a személyiségformálásban, és
4. A tanulók aktív és konstruktív attitűdjének kialakítása saját pszichofizikai és pszicho szociális fejlődésükhöz.

A fenti feladatok a programtartalom megvalósításával, a nevelő-oktató munka megfelelő formáinak és módszereinek alkalmazásával, a tanulókkal való közvetlen munkavégzés optimális és technikai feltételeinek megteremtésével valósulnak meg.

A fenti feladatok elvégzésében a nevelőnek kettős szerepe van: szervező és oktató.

A nevelő megoszthatja a **szervezési szerepet** a tanulókkal azáltal, hogy lehetővé teszi számukra, hogy javaslatokat tegyenek programtartalomra, részt vegyenek azok tervezésében és megvalósításának előkészítésében.

A nevelő az **oktató szerepet** megoszthatja más nevelőkkel (a tapasztalat- és képességcsere elve alapján), szakmai munkatársakkal, meghívott vendégekkel, de idősebb és tehetségesebb tanulókkal is.

1. A tanulók iskolai teljesítményének megtartásához, fejlesztéséhez kapcsolódó programtartalom

1.1. A nevelő szervezeti szerepe: a kollégiumi tanulás feltételeinek biztosítása

Optimális feltételek biztosítása a tanuláshoz. A tanulószobákat és a tanulási időt a házirend határozza meg. A tanulás optimális fizikai feltételeinek biztosítása (munkahelyek, térelrendezés, világítás és szellőzés). A nevelők és a szakmai asszisztensek határozzák meg, hogy milyen segítséget tudnak nyújtani a tanulóknak. A könyvtár felszerelése a tanulók számára szükséges könyvekkel, különösen folyóiratokkal, kézikönyvekkel, enciklopédiákkal és egyéb információforrásokkal, amelyekre a tanulóknak szüksége van a tanuláshoz és az iskolai feladatok elvégzéséhez. Folyamatos tájékoztatás és információcsere - hirdetőtáblák, találkozók és hasonlók. Olyan általános munkahelyi légkört kell kialakítani, amely a tanulási célok függvénye lesz (például panelek kialakítása, viselkedési normák meghatározása, a hatékony tanulás szabályai stb.).

Tanulók megismertetése a kollégiummal. Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy megismerjük az otthoni élet és munka megszervezését, az egyéni és csoportos tanulás területi és anyagi feltételeit, a szükség szerinti tanulást és a személyes választást. Ismerkedés a nevelővel és a szakmai munkatársakkal, a tanulók tevékenységének és hatékonyságának nyomon követésének módszereivel, az egyéni és csoportos beszélgetések lehetőségével stb. A tanár figyelemmel kíséri a tanuló munkáját, figyelmet fordít a tanulást befolyásoló tényezőkre, mint a tanulói

motiváció, a tanulás során a figyelemkoncentráció minősége, a tanulási képességek, a memória és a megértés.

Szervezett tanulás érdeklődési körökben. Szükség esetén, érdeklődés esetén az egyes tantárgyakból csoportosan további oktatómunkát kell megszervezni. Az érdeklődési körökben történő tanulás is megszervezésre kerül, amikor a tehetséges tanulókkal való kiegészítő tevékenységek szükségességét jelzik azoknak az iskolai tantárgyaknak a területéről, amelyekben magas eredményeket érnek el.

1.2. A nevelő oktató szerepe: a tanulók ésszerű és hatékony tanulásra, iskolai feladatok elvégzésére való felkészítése.

Tanulástervezés és terv szerinti tanulás. Ez mindenekelőtt az anyagok és az idő tervezését jelenti. A tervezés során mindenekelőtt figyelembe kell venni a tanulási célokat, a tanulás időtartamát, valamint a tanulmány által tartalmazott feladatok nehézségét és terjedelmét. Meg kell határozni a tanulás helyét és idejét. Ugyanakkor szem előtt kell tartani a tanulás rugalmas szervezését, hogy az ne legyen monoton és unalmas, ne okozzon fáradtságot, túltelítettséget a tanulóknak.

Tanulási módszerek és technikák. Ezeket a nevelőknek alkalmazniuk kell, hogy pozitív tanulási hatásokat érjenek el a tanulók részéről. Szükség esetén különböző tanulási módszerek (időben elosztott tanulás, koncentrált tanulás, globális tanulás, részleges tanulás, passzív tanulás), alkalmazása valamint különböző aktív tanulási technikák alkalmazása (kivonatok készítése és jegyzetelése, szóbeli és írásbeli meghallgatás stb.).

A tanulást meghatározó tényezők. Ezek ismerete nagyon fontos, hogy a tanulás a lehető leghatékonyabb legyen. Vannak olyan tényezők, amelyek hatékonyabbá teszik a tanulást, de vannak olyan tényezők is, amelyek akadályozzák a tanulást. Itt mindenképpen figyelembe kell venni a pedagógusnak: személyes tényezőket (előzetes tudás, képességek, szükségletek, indítékok, érzelmek), környezeti tényezőket (kulturális, tárgyi és személyi tényezők), pedagógiai tényezőket (tanítás minősége, tankönyvek, értékelés), de még munkaszokások személyes és társadalmi hatásairól, megjelenéséről és eltűnéséről, a munkavégzési szokások szerepéről a tanulók általános hatékonyságában, a saját munkavégzési szokások elemzéséről, értékeléséről.

Motiváció a tanuláshoz. Különböző lehet: kíváncsiság, törekvések, kompetenciára való törekvés, belső és külső motiváció, de a teljesítmény motívuma is. A tanulási motivációban jelentős szerepe van a tantárgyak tanításának (érdekesség, hasznosság, nehézség) észlelésének. A pozitív és negatív motivátorok (követelések és tilalmak, dicséretetek és kisértések, jutalmak és büntetések) létezését is szem előtt kell tartani. A versengés egyben erőteljes tanulási motiváció is lehet, amellyel a tanulók versenyezhetnek önmagukkal, más tanulókkal vagy egy tárgyasult mércével.

Emlékezés és felejtés. A tanulás egyik tényezőjeként oda kell figyelni az emlékezetre és a felejtésre, vagyis a rövid- és hosszú távú emlékezetre, a tanult anyagok reprodukálására, rekonstrukciójára, emlékezetére. A spontán és aktív felejtést figyelembe kell venni az anyag visszakerésénél.

A tanulás folyamatának és hatásának nyomon követése. A nevelő egyik legfontosabb feladata, hogy figyelemmel kísérje a tanulók fejlődését a tanulás során. Itt mindenekelőtt a haladási mutatókra (kérdések és feladatok a tankönyvekben, kontroll-ellenőrzés és önellenőrzés), az iskolai értékelésre, mint a teljesítmény mérőszámára, a tanulás hatását befolyásoló vizsgaszimulációkra kell figyelni (annak fontossága, az önbizalom és az érzelmi önkontroll, a pozitív és negatív teljesítményszorongás hatása) és ennek eredményeként a tanulás újra tervezése és a munkamódszer korrekciója.

A személyes (kudarc) siker elemzése. Fontos, hogy reálisan nézzük meg, hogyan tervezték a tanulást és hogyan valósult meg, és egyúttal elemezzük a tervtől való eltérések okait. Ennek elérése érdekében meg kell vizsgálni a tanulók ambícióit, elkötelezettségét, elszántságát, kitartását, valamint a tanulásukat befolyásoló körülményeket, beleértve azokat a beláthatatlan problémákat, amelyekkel szembesülnek.

Hogyan lehet javítani a sikert? A siker és a kudarc elválasztására van szükség. Meg kell határozni, hogy mi a kudarc és mi az elégtelen siker, elemezni, hogy mi okozta a kudarcot, milyen következményei vannak, hogyan manifesztálódik és meddig tart. Ebből következik az egyéni és csoportos tanulási hozzáállás megváltoztatásának szükségessége, valamint a tanulási szervezet korrigálása.

2. A diákok ösztönzése a személyes komplementaritás fejlesztésére

2.1. Tanulás és a tanulás átadása

A tanulás átadása és a tanulás az átvitelért. A nevelési program eredményeként a tanulók képesek legyenek megbirkózni a mindennapi élethelyzetekkel. Más szóval, az iskolai tevékenységeknek befolyásolniuk kell a tanulók személyes képességeinek fejlődését. Fontos, hogy aktív és kreatív hozzáállásuk legyen a tanuláshoz, és gyakorolják a tudás alkalmazását, és megtanulják, hogyan kell tanulni.

A tanulás forrásai és a tanulás eszközei. Az alapkérdés itt az, hogy hogyan szerezzük meg a szükséges információkat? Mindenekelőtt a könyvtár, a médiatár, az oktatófilmek vagy az oktatási szoftverek (oktatási program, népszerű tudomány, művészet, irodalom, szórakoztató és egyéb tartalom CD-n, interneten stb.) használatával.

Olvasás. A tanulás egyik kulcsfontosságú módja az összes kísérő tevékenységével együtt (jegyzetelés, kivonatok készítése, szótár készítés, diagramok rajzolása stb.). Az olvasás szorosan összefügg az aktív tanulással, az olvasásnak különféle technikái és típusai léteznek (informatív, elemző, élményszerű olvasás), és ezeket gyakorolni kell. Ennek során az olvasás sebessége és hatékonysága mérhető.

A beszéd kultúrája. Ez egy olyan készség, amelyet kommunikációban, retorikában, beszédben és beszélgetésben használnak. Fontos a szóbeli előadás gyakorlása az adott témában, a beszéd professzionális finomsága (boncolgatás, tagolás, illusztrációk, szónoki kérdések, fordulatok, következtetések), de a helyes vokális artikuláció és a helyes hangsúlyozás alkalmazása mellett.

Az írásbeli kommunikáció kultúrája. A levélírás, valamint a magán- és hivatalos levelezés a kommunikáció fontos szegmense, amelyet a tanulóknak el kell sajátítaniuk, beleértve az elektronikus levelezés és az elektronikus levelezés megfelelő használatát.

Az iskolai eredmények általános elemzése. Elsősorban az alábbi kérdések elemzését foglalja magában: miért alakulnak ki az egyéni, csoportos és társadalmi különbségek az iskolai teljesítményben; mi határozza meg a tanszék, osztály, iskola sikerességét, hogyan tükröződnek a munkában, a tanításban és az értékelésben felmerülő problémák a tanulók iskolai eredményességében; milyen következményei vannak a hiányzásnak, és milyen problémák merülnek fel a hiányzás ellensúlyozásában.

3. A tanulás természete és szerepe a személyiség kialakításában

3.1.A tanulás mint a társadalmi viselkedés bizonyos formáinak megszerzése

Instrumentális tanulás. A tanulási szokások, készségek és képességek megteremtése, valamint a pozitív és negatív tanulási eredmények megfigyelése.

Tanulás a modell szerint. Tulajdonképpen egy modell vagy példakép megfigyelésével, a modell utánzásával és vele való azonosulással való tanulás (gesztusok, beszéd, öltözködés, modor, külső megjelenés, életcélok, értékek, erkölcsi normák és jellemvonások átvétele).

A meglátás tanulása. A tanulásról, mint problémamegoldó folyamatról szól. Kezdődik a problémák felismerésével és a problémás helyzetek megoldásával, és befejeződik a problémamegoldási stratégiával.

A tanulási folyamat kognitív - érzelmi dinamikája. Ez egy összetett folyamat, amely magában foglalja az iskola, az oktatás és az oktatás tanulói koncepcióját, valamint az iskolai teljesítmény jelentőségének észlelését és értékelését.

4. A tanulók aktív magatartásának kialakítása saját fejlődésükhöz.

4.1. Iskoláztatás és oktatás

Oktatás és mindennapi tapasztalat. A tanulók tudásforrása, magatartásmintája, értékrendje a család, a szomszédság, a társak, a helyi környezet, de a tömegtájékoztató is.

Oktatás és szakmai fejlődés. Fontos szegmens a szakmai orientáció, a középiskolaválasztás, és ebben megnyilvánulnak a tanulók személyes törekvései, vállalkozói készsége. Ez a folyamatos oktatás fogalma is.

Önképzés. Itt kerül előtérbe a tanulók olvasás iránti érdeklődése. Speciális oktatási programok önálló kiválasztása (például idegen nyelvek tanulása, számítógépes munkavégzés, egyes tudományterületek részletesebb megismerése stb.).

4.2. Felnőni és bekapcsolódni a társadalmi életbe

Felnöttségük és társadalmi életbe való beilleszkedésük idején a fiatalok számos jelenséggel, eseménnyel, változatos értékorientációval, gyakran egymásnak ellentmondó magatartás- és cselekvési mintákkal szembesülnek. A tanulók szükségét érzik annak, hogy először világosan megfogalmazzák, majd megoldják azokat a kognitív, érték- és gyakorlati dilemmákat, amelyekkel közvetlen és tágabb társadalmi környezetükben találkoznak. Ezért a nevelési

munkaprogram alapjának ebben a részében a fiatalok által megvitatott és érdeklődésükre számot tartó tipikus témákat soroljuk fel.

Személyiségfejlődés. Ide tartozik többek között az érettség, a tanulás és a tanulók fejlődése. Ennek a fejlődésnek pszicho-fizikai és pszicho-szociális vonatkozásai vannak, és jelentős fizikai, intellektuális és szociális tevékenységeket foglal magában, a gyermekkortól kezdve a fiatalságon át egészen a felnőttkorig.

Serdülőkor. Ebben az időszakban megnyilvánulnak az érzelmi problémák, a szorongás, az elfogadás és az el nem fogadás érzése, az önbizalom és önbecsülés megszerzése, épül a serdülők értelmi kompetenciája, társadalmi helyzete.

Interperszonális vonzalom. A ragaszkodásnak és a barátságnak vannak olyan tényezői, mint: közelség, gyakori kapcsolatok, kellemes megjelenés, jó viselkedés, szükségletek komplementaritása, érdeklődési körök, magatartás, hiedelmek, értékek és személyiségjegyek hasonlósága. A barátság mintái is megfigyelhetők: kölcsönös elfogadás és tisztelet, őszinteség és bizalom, megértés és segítség.

Fiatal szerelem. A vonzalom és a romantikus szerelem megjelenése, amely a szeretett személy iránti rajongásban (bűvölet, idealizálás, kizárólagosság, szexuális kívánság), valamint a szeretett személyről való gondoskodásban (rendkívüli önzetlenség, áldozatkészség, védelem) nyilvánul meg. A szerelem érzése mellett ott van a viszonzatlan szerelem érzése is.

Házasság és család. Gondolatok a házasságról, a családtervezésről és a gyermeknevelésről.

Társadalmi viszonyok. Itt a társadalmi környezetben, a különböző társadalmi csoportok tagjai közötti kapcsolatok, azaz a társadalmi rétegek közötti kapcsolatok megvizsgálásának szükségességéről van szó. Ez magában foglalja a vallások közötti kapcsolatokat, a nemzetek közötti és politikai kapcsolatokat, valamint a vezetés, az internacionalizmus, a nacionalizmus problémáit. Emellett felmerülnek a multikulturális társadalom és az interkulturális kapcsolatok kérdései, kialakulnak az emberi kapcsolatok alapelvei (személyes autonómia, különbözőségek toleranciája, egyenlő jogok, tisztesség, barátság, szolidaritás, altruizmus, bizalom, tisztelet).

Nemzedékek közötti kapcsolatok. Elsősorban a szülők és a gyerekek, a diákok és tanárok, fiatalok és idősek közötti kapcsolatokra koncentrálnak, amelyeken belül tapasztalatok, ismeretek, szokások és értékrendek kerülnek átadásra. A hagyomány és a tradicionalizmus fogalma, a társadalmi emlékezet és a társadalmi felejtés kérdése, valamint a társadalmi tanulás formái és mechanizmusai (szocializáció, enkulturáció, nevelés, kiképzés).

A szociális viselkedés általános mintái. Együttműködésen és cserén, rivalizáláson és versengésen, konfliktusokon és azok elsajátításán, valamint az interperszonális és csoportos konfliktusok megoldásán keresztül épülnek fel.

Szép és rossz viselkedés. Viselkedéskultúra építése, illemszabályok átvétele, modorok átvétele fiatalabbak és idősebbek, férfiak és nők, ismerősök és idegenek közötti kapcsolatokban. Formális és informális kapcsolatok kialakítása (megszólítás, üdvözlés, beszélgetés, telefonálás, levelek, humor és viccek, szidás és káromkodás).

Vallás és vallásosság. Mivel ez a diákokon természeténél fogva mind a római katolikus hitet, mind az alapvető elveknek és tanításoknak megfelelő viselkedési mintákat hirdet és valósítja meg, a tanítók munkájuk során teljes mértékben ennek megfelelően járnak el. A diákok

megismerkednek a római katolikus egyházzal és annak hierarchiájával, a vallási dogmák és értékek alapjaival, a vallási szimbólumokkal, szokásokkal és normákkal, valamint a vallási propagandával és vallási oktatással. Ennek a Kollégium a jellegéből adódóan a vallásosság az egyén személyiségének egy aspektusaként jelenik meg, a tanulókat (nevelők – római katolikus nővérek) a kereszténység szellemében, a társadalmi értékek megértésében nevelik.

A tömegmédiák. A fiatalok tanulásának, nevelésének folyamatában reális, kritikus hozzáállás szükséges a médiához, tájékoztatás és propaganda tekintetében. Tudja megkülönböztetni a művészetet a giccsőtől, a szórakoztatást a szenzációhajhásztól, de ismerje a médián keresztül történő manipuláció technikáit, valamint azokat a célcsoportokat, amelyeknek szánják.

III. MEGVALÓSÍTÁSI ÚTMUTATÓ: A NEVELŐMUNKA FORMÁI, MÓDSZEREI, TECHNIKÁI ÉS ESZKÖZEI A DIÁKOTTHONBAN

A megadott programtartalom használata

A felsorolt program tartalma **javaslatok listája**. Milyen tartalmakat és mennyi tartalmat foglal magában a kollégium nevelői munkaprogramja, a tanulók melyik csoportja, a nevelők (nővérek), szakmai munkatársak, valamint az objektív feltételek, mint pl. a rendelkezésre álló idő, tér, felszerelés, szükséges anyagok és hasonlók.

Egy vagy több, jelentősnek minősített programcsomag hosszú ideig működőképessé válhat. Minden más fontos kérdés a választott központi téma köré összpontosul. Fontos, hogy a program tartalmi szempontból ne legyen sokrétű, de ne legyen ambiciózus, hogy „mindent” vagy „többet” foglaljon magában.

A kiválasztott tartalmakat különböző módokon lehet feldolgozni - az "ex katedra" előadásoktól vagy a több "mini előadást" alkotó panelekig, a filmek bemutatásán, az aktív események elemzésén, a kiválasztott szövegek adásán, a műhelymunkák sorozatának végrehajtásán és a konkrét intézkedések meghozatalán keresztül. Fontos, hogy a munkamódszer alkalmazkodjon a diákok életkori sajátosságaihoz és affinitásaihoz, a dinamikus, változatos és részvételi munkamódszerekhez.

Munkaformák és módszerek

A kollégiumi munka domináns formái az egyéni munka, a párokban való munka, a kiscsoportos munka és az egész nevelőcsoporttal való munka.

Kivételes esetekben olyan „frontális” vagy „plenáris” munkamódszereket alkalmaznak, amelyekre jellemző, hogy nagyszámú diák vesz részt a megfigyelők vagy hallgatók szerepében, és kisebb számú a szereplők vagy előadók szerepében.

Különösen beszélhetünk a tömeges munkaformákról, például jótékonyági vagy munkahelyi akciókról, nagyszabású kollégiumi rendezvényekről, bemutatókról, kiállításokról, versenyekről, kollégiumi találkozókról és hasonlókról.

Munkaformától függően különböző módszerek és munkatechnikák alkalmazhatók.

A TANULÓK EGYÉNI MUNKÁJÁBAN a könyvvel, szöveggel, számítógéppel, különféle eszközökkel, kiegészítőkkel való munka technikai dominálnak (rajzhoz, modellezéshez, komponáláshoz és játékhöz, makett- és különféle tárgyak készítéséhez stb.).

A TANULÓKKAL VONATKOZÓ EGYÉNI MUNKÁT a beszélgetés módszere uralja, amely az információszerzés és -adás, a biztosítás, a bátorítás és a megelőzés (megértés, szándékból való reagálás stb.) technikáira támaszkodik. A tanulók által kezdeményezett, vagy a pedagógusok megfigyelései alapján megvalósuló ad hoc beszélgetések mellett, ha ennek pedagógiai vagy pszichológiai okai vannak, egyéni tanulókkal beszélgetés sorozatokat kell előkészíteni és megszervezni.

A PÁROS ÉS MIKROCSOPORTOS MUNKA (3-5 tagú csoportok) közvetlen szóbeli kommunikáción alapul, elsősorban koordinációs, együttműködési és cseretechnikák felhasználásával.

A nevelési csoporttal végzett CSOPORTMUNKA során a különböző vita- és munkamódszerek dominálhatnak. A beszélgetési módszerek a verbális és a nem verbális kommunikációs technikákat, a csoportos döntéshozatal különböző stratégiáit és a csoportos problémamegoldást használják. A csoportban végzett munka kisebb-nagyobb követelményeket támaszthat a koordináció, a kölcsönös alkalmazkodás, a támogatáscsere, az együttműködés, a rivalizálás és a versengés terén.

A kiscsoportos oktató-nevelő munkának több alapmodellje is létezik, így ezeknek a modelleknek megfelelően többféle nevelési csoport különbözik.

Az oktatási csoportok célja bizonyos ismeretek, készségek, képességek megszerzése, fejlesztése. Pedagógiai modell szerint működnek, mivel a csoport tagjai a tanuló szerepében, a csoport vezetője az edző vagy a tanár szerepében. Sajátosságuk, hogy nemcsak oktatási tartalmakkal foglalkoznak, hanem szisztematikusan foglalkoznak olyan jellemző csoportjelenségekkel is, mint a csoportfolyamatok, interperszonális kapcsolatok, hatékony kommunikáció és hasonlók. A cél, hogy a csoporttagok megfelelő fogalmakat alkossanak, ismereteket szerezzenek az alapvető csoportjelenségekről. Az a feltételezés, hogy az ilyen csoporttelmények javítják a tagok szociális hatékonyságát, javítják a kommunikációs készségeket és növelik a csoport- vagy csapatmunka hatékonyságát.

A fejlesztő csoportok célja a tagok személyes potenciáljának aktiválása, általános személyes fejlődésük ösztönzése. Ezt úgy érik el, hogy olyan helyzeteket teremtenek, amelyekben a tagok szabadon, toleráns és támogató légkörben kifejezhetik elképzeléseiket, érzéseiket, félelmeiket, elégedetlenségeiket és minden egyéb elfoglaltságukat. A fejlesztő csoportok a nyílt vagy szabad kommunikáció modellje szerint működnek (találkozó- vagy találkozási csoportoknak is nevezik), mert ragaszkodnak a tagok egyenlőségéhez, a különbségek toleranciájához és az egyéniség kifejezéséhez. A vezető szerepe a csoport kezdeményezése, a helyes magatartásformák kialakítása, viselkedési minták kijelölése, esetleg beavatkozás, ha a csoportfolyamatok áramlása határozottan nemkívánatos irányba halad.

A csoport tevékenységei egy olyan élet probléma köré gyűlnek össze, amely minden tag számára közös. Célja, hogy a csoportos megbeszélés révén a csoport tagjai tudatában legyenek a probléma természetének, az ahhoz vezető okoknak, és képesek legyenek szembenézni a problémával, hogy megszüntessék az azt kiváltó okokat. Ezeknek a csoportoknak a stratégiája a tudatosság modellje. A csoport felemeli a tagok önbecsülését és önbizalmát, és olyan

megoldásokra irányítja őket, amelyek egyidejűleg elég radikálisak és teljesen pragmatikusak. A kollégiumban olyan csoportok hozhatók létre, amelyek a humanitárius és társadalmilag elkötelezett munka különböző területeivel foglalkoznának (a Vöröskereszt szekciói, a környezetvédelmi mozgalom, a békéért, a gyermekjogokért, a társadalmi diszkrimináció elleni küzdelem, stb.).

A gyakorlatban ezeknek a csoportoknak számos változata és kombinációja létezik, így a legtöbb felhasználó megkülönböztetés nélkül (pszichológiai) "műhelynek" nevezte őket.

A FRONTÁLIS VAGY PLENÁRI MUNKÁBAN a művészi előadások, film- és hangfelvételek, különféle modellek, sémák, illusztrációk stb. tanításának és bemutatásának (megmutatásának) módszerei dominálnak.

A TÖMEGES MUNKAFORMÁK általában minden alapvető munkaformából, módszerből és technikából tevődnek össze. Specifikusságuk, hogy kiszélesítik szereplőik társadalmi terét, feltételeket teremtenek a minőségi új élményekhez. A tömeges munkaformák alapja lehet a résztvevők összegyűjtése nélküli közös cselekvés és a résztvevők összejövetelével közös cselekvés.

A résztvevők összegyűjtése nélküli tömeges akciók például különféle jótékonyági, művészeti és információs akciók, amelyekben anyagi javak gyűjtése, újságok vagy művészeti termékek cseréje stb. történik. Ezek magukban foglalják a telefonon, levélben, e-mailben és hasonló útján történő kommunikáció szervezett munkáját. Ezeknek a tevékenységeknek a kohéziós erőssége közös célok és közös értékek.

Az összejövetelekkel egybekötött tömegakciók például a több kollégium diákjainak összejövetelei, felvonulásai, versenyek, táborai és egyéb összejövetelei egyes sport-, szabadidős, művészeti, munkahelyi vagy oktatási tevékenységek megvalósítására. Szervezeti szempontból nagyon összetett tevékenység. Ezek lehetővé teszik a diákok számára, hogy különböző feladatokat végezzenek a tevékenységek előkészítése, tervezése, megszervezése és végrehajtása során. Minden munkaforma nagyon kényes követelményeket támaszt a pedagógus előtt. Szükséges, hogy a választott munkaforma megfeleljen a kitűzött célnak és a feldolgozandó tartalomnak, megfelelő legyen a hallgatói létszám és egyéb objektív munkakörülmények szempontjából.

A térbeli és technikai feltételek azt is meghatározzák, hogy az említett témák közül melyiket lehet majd úgy feldolgozni, hogy az megbízhatóan a kitűzött célok eléréséhez vezet.

KÖZÉPISKOLÁSOK SZEMÉLYISÉGÉNEK ÉS TÁRSADALMI TUDATOSSÁGÁNAK FEJLESZTÉSE A DIÁKOTTHONBAN

Az oktatási munka kiindulópontja a kölcsönös oktatás egyik modellje, amelyben mind a tanuló, mind a tanár aktív és egyenlő partner a cserében, amelyben az oktatás az emberi lények találkozása a kölcsönös különbségek megértése, értékelése és egyeztetése előtt álló valamennyi kihívással. A cserében való egyenlő szerepvállalás nem jelenti azt, hogy a fiatalok annyit tudnak, mint a felnőttek. A nevelő-neveltetett kapcsolat sajátossága éppen abban tükröződik, hogy aszimmetrikus: a felnőtteknek sokkal több tudásuk van önmagukról, a világról és azokról,

akiket nevelnek. Ahhoz azonban, hogy megfelelő és időszerű ösztönzést tudjon nyújtani azoknak a fiataloknak a fejlődéséhez, akikkel együtt dolgozik, a pedagógusnak nyitottnak kell lennie arra, hogy fogadja és tisztelje azt, amit kommunikálnak vele, próbálja átlátni a csereprogram tartalmát. az ő nézőpontjukból anélkül, hogy ráerőltetné nézeteit, hogy a bizalom légkörét ápolja ítélet és kritika nélkül. A nevelő feladata, hogy meghallgassa a tanulók fejlődési igényeit, megkülönböztesse őket elvárásaiktól és előítéleteiktől, lehetővé tegye számukra, hogy döntsenek, és ne kényszerítsenek rájuk kész megoldásokat, és megpróbálják meghallgatni és megérteni őket, különösen azokban a helyzetekben, amikor viselkedésük nem egyeztethető össze azokkal az értékekkel, amelyeket át akarnak adni nekik. Röviden, a nevelő és a neveltetett közötti tudás és élettapasztalat aszimmetriája ösztönző lehet, ha a nevelés a gondozáson alapul:

- Az önállóság és a fiatalok aktív szerepe a nevelési folyamatban, amely semmiképpen sem csökkenthető a tanulók szerepére;
- Önálló, belső motiváció, nem pedig kényszer és külső kontroll.
- Az önfegyelem és a személyes felelősségvállalás, nem pedig az engedelmesség a büntetés félelme miatt;
- A tekintélyek tiszteletben tartása, mert tudást, képességet és ösztönzést kínálnak a fejlődéshez, nem pedig a kényszer vagy a büntetés félelme miatt.

I. A NEVELŐI MUNKA CÉLJA

Az alapvető cél az autonóm, kompetens, felelős és kreatív személyiség kialakítása, nyitott a párbeszédre és az együttműködésre, amely tiszteletben tartja önmagát és másokat.

A gyakorlati munkában e cél megvalósításának több szintjét különböztetjük meg:

1. A kollégiumi alkalmazkodás folyamatának elősegítése és a társadalmi beilleszkedés ösztönzése - baráti és együttműködési kapcsolatok kialakítása, fejlesztése kollégiumi kortársakkal, felnőttekkel, a különbözőségekkel szembeni tolerancia;
2. Öntudat fejlesztésének ösztönzése - a személyiség minden aspektusának (fizikai, gyakorlati, szociális és pszichológiai), a személyes integritás és egyéniség tudatosítása saját lehetőségeinek és korlátjainak ismeretében;
3. Ösztönözni és megtalálni az optimális stratégiákat az egyéni problémák és válságok megoldására, a jelenlegi és a jövőben egyaránt;
4. a szociális tudatosság és a társadalmi kapcsolatok előmozdítása;
5. kommunikációs készségek fejlesztése, erőszakmentes kommunikáció és konstruktív konfliktusmegoldás a társaikkal és a felnőttekkel;
6. Autonóm erkölcs kialakítása, erkölcsi és egyéb értékrend kiépítése.

A megvalósítási szintek mindegyike kötelező minden diákokthoz részére.

II. A DIÁKOTTHONBAN A NEVELŐ - MUNKA PROGRAM FELADATAI ÉS TARTALMA

- 1. A kollégiumhoz való alkalmazkodás folyamatának elősegítése és a társadalmi beilleszkedés ösztönzése**

- 1.1. A kollégiumi környezet megismerése. Szülők, nevelők és diákok találkozója. A kölcsönös elvárások, igények és igények cseréje, a változó felnőttkori környezethez kapcsolódó nehézségek. Aktív kapcsolat kialakítása család és otthon között. Az otthonnak lehet saját tájékoztatója vagy „személyi igazolványa”, amely olyan alapvető információkat tartalmaz, amelyeket a szülőknek és a tanulóknak egyaránt fontos tudni.
- 1.2. Minden tanuló aktív részvétele a kollégiumi magatartási szabályok kialakításában. A viselkedési szabályok – házi szabályok – közös összeállítása fontos előfeltétele annak, hogy a kollégium minden tanulója valóban elfogadja azokat. Megkülönböztetni azokat a szabályokat, amelyek szükségesek a kollégiumi élet normális lefolytatásához, és azokat, amelyek a csoport minden tagjának egyetértésével megváltoztathatók. Megállapodás a szabályok módosításának eljárásáról, megállapodás arról, hogy amíg új szabályok nem jönnek létre, a régi szabályok érvényesek, függetlenül attól, hogy mennyire vitatottak. A szabályok megsértésének szankcionálására vonatkozó közös döntéshozatal.
- 1.3. A kollégiumi élethez való alkalmazkodás; a szülőktől való elszakadás; a kapcsolódó problémák; a konfliktusok és a magánélet és a magány szükségleteinek összeegyeztetése, valamint a közelség és a közösség szükséglete. Az elszigeteltség vagy elutasítás tapasztalatai, hogyan lehet őket leküzdeni, nyitott csatornát biztosítani a kommunikációhoz, szociális támogatást nyújtani. Különböző életmódok és szokások összehangolása. Olyan viselkedési minták azonosítása és megváltoztatása, amelyek akadályozzák önmagunk és mások fejlődését.
- 1.4. Kollégiumból való távozás: kollégiumi rituálék kialakítását, elválás ünneplése és a távozók kísérése. A korábbi és jelenlegi diákok közötti kapcsolattartás megteremtése a kollégiumban, („a Kollégium nyitott ajtók Napján”)

2. Az önismeret fejlesztésének ösztönzése

- 2.1. Önbizalom és önbecsülés ösztönzése, saját értékeinek és korlátjainak ismerete és elfogadása, önmegerősítés formáinak megtanulása agresszió nélkül és mások tiszteletben tartásával;
- 2.2. Érzések tudatosítása és művelése, a szükségérzések, a gondolatok és a cselekvések közötti kapcsolat észrevétele, az érzések irányításának technikáinak elsajátítása (negatív érzések leküzdése - félelem és rettegés, szomorúság, harag, féltékenység, irigység; pozitív érzések ápolása). Felelősséget vállal a saját érzéseikért és cselekedeteikért.
- 2.3. Igényeink feltárása, a különböző szükségletek és ezzel kapcsolatban önmagával és másokkal szembeni egyértelmű követelmények ütközése miatt felmerülő következmények tudatosítása;
- 2.4. Pszichoszexuális fejlődés. A szexualitás fizikai, pszichológiai és szociokulturális aspektusainak vizsgálata. Nemek közötti kapcsolatok. Szexuális igények és szexuális tudatosság. Szexuális erőszak. A nemi betegségek megelőzése.
- 2.5. Hozzáállás a jövőhöz. Életcélok megfogalmazása. Életprojektek készítése a jövő számára. Szakmai orientáció:

3. Optimális stratégiák kidolgozása a jelenlegi és jövőbeli egyéni problémák és válságok megoldására

- 3.1. A személyes problémák, életválságok kihívásként való elfogadása a problémamegoldó és döntéshozatal hatékony technikáinak kialakítása, felépítése és alkalmazása (problémák azonosítása, megoldási stratégiák kiválasztása, lehetséges alternatív cselekvések áttekintése, saját döntések, cselekedetek következményeinek előrejelzése);
- 3.2. Stressz: források, hatások, szembenézés és leküzdési mechanizmusok, kontrollépítés, relaxációs technikák alkalmazása, szociális támogatás;
- 3.3. Megküzdni a veszteségekkel, kudarcokkal. Öntámogatási stratégia és reális célok kitűzése. A személyes kontroll és a kitartás erősítése;
- 3.4. Agresszív viselkedés - sértések, fenyegetések, fizikai konfrontáció és hasonló nemkívánatos viselkedések, amelyek megkülönböztetik az instrumentális agressziót a mások bántására irányuló agressziótól. Az agresszív viselkedés okainak megértése, az agresszív viselkedés hátterében álló szükségletek felismerése, hogy saját vagy mások haragját konstruktívan tudják levezetni. A média hatása az agresszív viselkedésre. A re integráció és a re szocializáció problémája.
- 3.5. Kockázati magatartások: szenvedélybetegségek (dohányzás, alkoholizmus, kábítószer-függőség), miért van rá szükség, milyen következményekkel járhat a személyiségfejlődésre, a leküzdéséhez nyújtott segítség lehetősége.

4. Társadalmi ismeretek és társas kapcsolatok ösztönzése

- 4.1. Megértése más emberek, a szándékaikat és cselekedeteiket, a különböző interperszonális és társadalmi kapcsolatok, minták a társadalmi viselkedés. Ez az intellektuális tevékenységnek az a formája, amely előfeltétele és szerves része a társadalmi interakciónak és a társadalmi csoportban való részvételnek;
- 4.2. Tolerancia kialakítása a vélemények, magatartások, tulajdonságok, szokások, megjelenés, ízlés, szükségletek különbözőségeivel szemben;
- 4.3. Másokkal való kapcsolatok kialakítása, ápolása és fejlesztése. Barátság. Együttműködési kapcsolat. Munkahelyek kapcsolata. Szerelmi kapcsolat. Nemzedékek közötti kapcsolat. Kapcsolatok a családdal, iskolával, kollégiummal. Tényezők, amelyek kötődéshez és kapcsolatok megszakításához vezetnek;
- 4.4. Együttműködés a kollégiumban. Közös projektek készítése, amelyek javítják az otthoni életminőséget;
- 4.5. Társadalmi nyomásgyakorlás, konstruktív megközelítés mérlegelése ilyen helyzetekben. Verseny és versengés. Olyan meggyőződésrendszerek és szociális készségek fejlesztése, amelyek lehetővé teszik a kölcsönös tiszteletet és egyetértést.

5. Kommunikációs készségek fejlesztése, erőszakmentes kommunikáció és konstruktív konfliktusmegoldás a társaikkal és felnőttekkel

- 5.1. Erőszakmentes, kooperatív kommunikációs készségek fejlesztése. Aktív, figyelmes hallgatás előítéletek nélkül, kritika és önmegerősítő elvárások értelmezése. Empátia fejlesztése – mások érzéseinek és szükségleteinek együtt érző megértése. Világosan fejezze ki észleléseit, érzéseit és szükségleteit, világos igényeket fogalmazzon meg anélkül, hogy vádaskodna, kritizálná és áthárítaná a felelősséget ezekért egy másik

személyre. Megkülönböztetni az Én üzenetet a Te üzenetektől, (amelyekkel a saját cselekedeteinkért és tapasztalatainkért mások felelősek). Konstruktív válasz a kritikára.

5.2. A non-verbális kommunikáció és sajátosságainak ismerete.

5.3. Konfliktus: a konfliktus szerkezete és a konfliktusban szokásos viselkedési módok. Konfliktusdinamika, konfliktus-viselkedési stratégiák és stílusok, valamint lehetséges kimenetek. Erőszakmentes, konstruktív konfliktusmegoldás, amely kölcsönös előnyökhöz vezet. Félreértések és konfliktusok társakkal, megoldási stratégiák. Konfliktusok a szülőkkel. Konfliktusok a tanárokkal. Az interperszonális és csoportos konfliktusok megoldásának módjai.

6. Autonóm erkölcs kialakítása, erkölcsi és egyéb értékrend kiépítése.

Kritikus hozzáállás a tömegmédiában, a kultúrában és a közvetlen környezetben kifejezett értékekhez.

III. A DIÁKOTTHONBAN A NEVELŐMUNKA MÓDSZEREI, FORMÁI ÉS ESZKÖZEI

1. Vitacsoportok – egy mindenki számára releváns probléma vagy tevékenységterv vagy program megvitatása.
2. Oktatási műhelymunkák - amelynek elsődleges célja a serdülők szempontjából releváns témák cseréje, valamint egyes alapvető kognitív folyamatok ösztönzése - logikai ítélet, következtetés, saját szemléletmód, a munka és a szabadidős tevékenységek tervezése, stb. Az alapvető különbség a vitacsoportok és a műhelymunkák között az, hogy a műhelymunkák magukba foglalják az összes résztvevő bevonását, egy előre elkészített forgatókönyv szerint, amely különböző tevékenységek (rajzok, mozgások, szóbeli kijelentések) sorából áll, amelyek úgy vannak felépítve, hogy ösztönözzék a tapasztalati tanulás cseréjét. A műhelymunka fontos jellemzője a játékos szövegösszefüggés, amely lehetővé teszi, hogy a csere ösztönös és valódi legyen.
3. Pszichológiai műhelyek az önismeret és a szociális megismerés fejlesztésére. Személyes élmények, életproblémák kidolgozása, melyek feldolgozása, tudatosítása, integrálása a csoportban zajló cserefolyamatokon keresztül történik.
4. A műhelymunka középpontjában a kommunikációs és szociális készségek fejlesztése áll – a pozitív konfliktusmegoldás érdekében.
5. Alkotóműhelyek - amelyek fő célja a szétágazódás (drámai, művészi, irodalmi) kifejezés ösztönzése és fejlesztése.

Erőforrások: A csoportos és frontális munkák során technikai és kulturális eszközöket (film, videó, televízió stb.) lehet használni.

A SZABADIDŐ KÉRDÉSEI A DIÁKOTTHONBAN

I. MUNKAVÉGZÉS CÉLJAI A TANULÓK SZABADIDŐ TERÜLETÉN

A szabadidős nevelés célja a diákok képzése (és művelése), hogy a szabadidőt, akár egyénileg, akár csoportosan, saját igényeik, vágyaik és érdeklési körük alapján töltsék be. A bentlakásos iskolákban a nevelők feladata a tanulók szabad idejének minőségi eltöltésének lehetőségének megteremtése.

A szabadidő céljai: személyiségfejlesztés, pihenés, szórakozás, szabadidő.

A szabadidő olyan kulturális értékeket erősít meg, amelyek célja a fiatalok szellemiségének fejlesztése, finomítása és ápolása.

Olyan képességek és hajlamok kifejlesztésének a funkciója, amelyek egyéni és társadalmi értéket képviselnek, és önmagukban találnak célt, elválasztva a közvetlen kötelezettségektől.

A szabadidő célja, hogy fejlessze a tanulók egyéni érzékenységét, örömet és élvezetet nyújtson, pszichológiai szabadságérzetet kínáljon a tanulóknak, és játék jellemző legyen.

A kollégium feladata, hogy feltételeket biztosítson a tanulók szabadidejében rejlő potenciális, hiteles és mindennapi szükségleteinek megvalósításához és kielégítéséhez, a nevelő pedig lehetőséget teremtsen szabad ideje minőségi eltöltésére: tanácsot, útmutatást, példát mutat, tájékoztat, magyaráz, értelmez, hibákra mutat rá, segít a valós igények felkutatásában, részt vesz a különböző tevékenységek szervezésében.

A nevelő szerepe, hogy a felkínált tartalmakkal, amelyekkel viszonylag szabadon rendelkeznek, megakadályozza a passzivitást, az üresség érzését a tanulók idejében.

A szabadidőben végzett tevékenységek minőségi mutatók, amelyek tükrözik a tanulók valódi természetét és elégedettségét az általuk önként választott tevékenységekkel.

II. A DIÁOTTHON SZABADIDŐ TARTALMA ÉS FORMÁI

A szabadidő tartalmát a tanulók igényei határozzák meg, akár a javasolt tevékenységek közül választják-e, akár maguk javasolják.

Megvalósulnak:

- Részvételen és személyes kezdeményezésen keresztül, szemben a passzivitással;
- Ösztönöség és önfejlesztés a teljesen beprogramozott szabadidő helyett;
- Társas kapcsolatok és baráti találkozások csoportban és közös élmények, szemben a magány érzésével;
- Lazítás és a kötelezettségek alóli felmentés, valamint a tehermentesség;
- Szabadidővel és szórakozás a mindennapok elégedetlenségével és diktátumával szemben;

A diákok, mint kulturális tartalmak befogadói, szükségleteiket kielégíthetik: színházak, galériák, kulturális központok, koncertek, mozielőadások, múzeumok, kulturális emlékek, emlékházak, emlékparkok, régészeti lelőhelyek, történelmi helyek stb.

A tanulókat tájékoztatni kell a fontos kulturális eseményekről, azokon a részvételen alapuló életmód kialakításával részt venni: ez a fajta írásbeli vagy szóbeli tájékoztatás a kívánt irányú tevékenységet érje el.

Először is, a szabad időnek ki kell terjednie a diákok szórakoztató tevékenységeire is. A szórakozás, mint a benyomások cseréje, megszünteti a diákok elégedetlenségét és túlzott aktivitását, teret teremt a szórakozásnak, élvezetnek, kikapcsolódásnak, serkenti a saját megjelenésük vágyát, és táplálja a diákok pozitív energiáját.

A diákok otthon az alábbi tevékenységeket tudja megszervezni:

- szórakoztató játékok – vetélkedők
- zenei előadások és egyéb szórakoztató programok

A tanulók szabadidőjükben szabadidős tevékenységet folytatnak. Ezek a tevékenységek nem az előírt szabályok szigorú betartásán alapulnak, hanem megállapodás alapján, az általános feltételek szerint. A tanulók szabadon határozzák meg a résztvevők tevékenységét és számát, teret, időt, eszközöket, kellékeket stb.

A szabadidős tevékenységeknek a következőknek kell lenniük:

- Változatos, különböző érdekek kielégítésére;
- Önkéntesen és kényszer nélkül, enyhe útmutatással és tájékoztatással, a szabadidő kimerítő fogalmának és bármilyen túlzásnak elkerülése érdekében;
- Időben és térben meghatározatlan sem kezdettel, sem véggel, sem időtartammal.

A szabadidős tevékenységekkel ellentétben a diákok önkezdemenykezéssel vagy utasítással versenyzői tevékenységekre irányulhatnak.

Sport - a versenytvékenység pontos ismereteket és az előírt normák és szabályok kifogástalan betartását igényli az adott sporttevékenységre vonatkozóan.

Az említett kulturális, szórakoztató és sport tevékenységek (a kollégiumi munkakörülményeknek és a tanulók érdekeinek megfelelően) kötelezőek, és figyelembe kell venni:

- Sport és kulturális és szórakoztató szekciók kialakítása;
- Aktív edzés és gyakorlat szakmai felügyelet mellett;
- Részvétel regionális és országos versenyeken.

A szabadidő várható hatásai a kikapcsolódásban, a felpozícióban, az élvezetben, a spontaneitásban, a részvétel és a társas kapcsolatok érzésében, az önmagunkról és másokról való gondolkodásban, a látókör tágításában és az önmagunkról való gondoskodásban tükröződnek.

III. TARTALMAK, MÓDSZEREK ÉS ESZKÖZÖK A SZABADIDŐ TERVEZÉSÉBEN

Szükség van a fiatalokra, akik ideiglenesen otthonaikban tartózkodnak, arra, hogy útmutatást adjanak a normális cselekvéshez és a becsvágyhoz, a különböző sportágakhoz és a mindennapi hobbikhoz. Ezt kell népszerűsíteni és követni úgy, hogy megtaláljuk a legértékesebb módszereket a szabadidő eltöltéséhez, nyomás nélkül, de népszerűsítéssel a szó legismertebb értelmében, különösen azokkal a tevékenységekkel, amelyek a személyiségfejlődés függvényei és a kulturális fejlődés fontos elemei. és kapcsolatba léphet más emberekkel. Mind ezek a tevékenységek, amelyeket módszeresen kell adagolni, hozzájárulnak az egyensúly és a harmónia megteremtéséhez, amely szükséges a tanulók otthonának működéséhez.

A televízió, a sport, a népszerű szórakozás, a filmek továbbra is betöltik a szabadidő jelentős részét. A szabadidőt módszeresen össze kell kötni a fejlesztést, nevelést célzó

tevékenységekkel. A szabadidőben a kreatív pillanatok segítenek elveszíteni a kötelező munka és a tanulók szabad ideje közötti különbséget.

Ebben az összefüggésben szükséges olyan módszerek kifejlesztése, amelyek a kreativitásra és a képességek ápolására, az érdeklődés szélességére és a tanulók igényeinek szándékos fejlesztésére irányulnak. A tevékenységi programot maguk a tanulók hozzák létre nevelők és e területek más szakembereinek segítségével és gyengéd irányításával. A tanulók szabadidős elfoglaltságait a kollégiumban és különböző egyéb részlegekben bonyolítják le, ahol szabad foglalkozások zajlanak.

Oktatási csoportonként táblázatos áttekintést kell készíteni a szabad foglalkozásokról, melyben a tanulók egyéni szervezettsége is látható. Az egyes programok tartalmának feldolgozása a megbeszélés, a szakemberek bevonása, a kisebb vagy nagyobb csoportos tanulókkal való kerekasztal-szervezés révén történik.

A szabadidő tartalmának megvalósítási módja ösztönös kell legyen, bátorítva a tanuló önállóságát, ami hozzájárul a kívánt hatékonysághoz, a szabadidő használatához a diákotthonban.

Igazgató Bizottság elnöke

Dátum:

2022.09.28

Halász Angéla